

**ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ В КИТАЙСКАТА
МИСЪЛ И КУЛТУРА**
КНИГА ПЪРВА

中華思想文化術語

София, 2017

БЪЛГАРИЯ СРЕЩА КИТАЙ

东西合作 · 连接世界

1. КИТАЙСКО-БЪЛГАРСКИ ДВУПОСОЧЕН РЕЧНИК
漢語小詞典
2. СРЕЩИ С КИТАЙСКАТА КУЛТУРА • ЙЕ ЛАН & ДЖУ ЛЯНДЖЪ
中國文化讀本
3. ЧУДНИТЕ ДЕЛА НА СЪДИЯТА БАО, ТОМ 2 • ШИ ЮКУН
七俠五義，第二卷：石玉昆著
4. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ В КИТАЙСКАТА КУЛТУРА, КНИГА ПЪРВА
中華思想文化術語

ПРЕВОДЪТ Е НАПРАВЕН ПО ИЗДАНИЕТО:

圖書在版編目 (CIP) 數據

中華思想文化術語. 1 : 漢英對照 / 中華思想文化術語編委會編 - 北京 : 外語教學與研究出版社, 2015.4 (2016.5 重印)

ISBN 978-7-5135-5910-2

1. ①中... II. ①中... III. ①中華文化-術語-漢、英 IV. ①K203
中國版本圖書館 CIP 數據核字 (2015) 第 081444 號

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Петко Т. Хинов, превод, 2017

© Издателство „Изток-Запад“, 2017

ISBN 978-619-01-0156-7

中華思想文化術語

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ В КИТАЙСКАТА МИСЪЛ И КУЛТУРА

КНИГА ПЪРВА

Превод от китайски и старокитайски

Петко Т. Хинов

БЪЛГАРИЯ СРЕЩА КИТАЙ

东西合作 · 连接世界

ЕКИП ОТ СПЕЦИАЛИСТИ, РАБОТИЛИ ПО СЪСТАВЯНЕТО НА СБОРНИКА
„ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ В КИТАЙСКАТА МИСЪЛ И КУЛТУРА“:

КОНСУЛТАНТИ:

李學勤 (Li Xueqin), 林戊蓀 (Lin Wusun),
葉嘉瑩 (Florence Chia-ying Yeh), 張豈之 (Zhang Qizhi)

ЕКСПЕРТНА КОМИСИЯ:

Директор:

韓震 (Han Zhen)

Членове:

晁福林 (Chao Fulin), 陳德彰 (Chen Dezhang), 陳明明 (Chen Mingming),
馮志偉 (Feng Zhiwei), 韓經太 (Han Jingtai), 黃友義 (Huang Youyi),
金元浦 (Jin Yuanpu), 李建中 (Li Jianzhong), 李照國 (Li Zhaoguo),
樓宇烈 (Lou Yulie), 馬箭飛 (Ma Jianfei), 聶長順 (Nie Changshun),
潘公凱 (Pan Gongkai), 王博 (Wang Bo), 王寧 (Wang Ning),
葉朗 (Ye Lang), 袁濟喜 (Yuan Jixi), 袁行霽 (Yuan Xingpei),
張立文 (Zhang Liwen), 張西平 (Zhang Xiping), 鄭述譜 (Zheng Shupu)

ЧУЖДЕСТРАННИ КИТАИСТИ:

艾 愷 (Guy Salvatore Alitto) 安樂哲 (Roger T. Ames)
包華石 (Martin Joseph Powers) 顧 彬 (Wolfgang Kubin)
韓安德 (Harry Anders Hansson) 柯鴻岡 (Paul Crook)
柯馬凱 (Michael Crook) 司馬麟 (Don Starr)
魏查理 (Charles Willemen)

АКАДЕМИЧЕН СЪВЕТ:

白振奎 (Bai Zhenkui), 蔡力堅 (Cai Lijian), 陳海燕 (Chen Haiyan),
陳少明 (Chen Shaoming), 付志斌 (Fu Zhibin), 郭曉東 (Guo Xiaodong),
郝任德 (Michael Hoare), 何世劍 (He Shijian), 胡海 (Hu Hai),
胡智鋒 (Hu Zhifeng), 黃春豔 (Huang Chunyan), 賈德忠 (Jia Dezhong),
姜海龍 (Jiang Hailong), 蔣好書 (Jiang Haoshu), 李存山 (Li Cunshan),
李景林 (Li Jinglin), 李雪濤 (Li Xuetao), 林滿秋 (Lin Man-Chiu),
劉青 (Liu Qing), 柳拯 (Liu Zheng), 呂玉華 (Lü Yuhua),
滿興遠 (Man Xingyuan), 孟慶楠 (Meng Qingnan),
裴德思 (Thorsten Pattberg), 喬希 (Joshua Mason), 喬永 (Qiao Yong),
任大援 (Ren Dayuan), 沈衛星 (Shen Weixing), 施曉菁 (Lynette Shi),
孫藝風 (Sun Yifeng), 陶黎慶 (Tao Liqing), 童孝華 (Tong Xiaohua),
王剛毅 (Wang Gangyi), 王惠民 (Wang Huimin), 王柯平 (Wang Keping),
王麗麗 (Wang Lili), 王維東 (Wang Weidong), 魏玉山 (Wei Yushan),
溫海明 (Wen Haiming), 吳根友 (Wu Genyou), 吳志傑 (Wu Zhijie),
夏吉宣 (Xia Jixuan), 徐明強 (Xu Mingqiang), 徐亞男 (Xu Yanan),
徐英 (Xu Ying), 嚴文斌 (Yan Wenbin), 嚴學軍 (Yan Xuejun),
楊雪冬 (Yang Xuedong), 楊義瑞 (Yang Yirui), 於文濤 (Yu Wentao),
余來明 (Yu Laiming), 張建敏 (Zhang Jianmin), 張靜 (Zhang Jing),
章思英 (Zhang Siying), 趙桐 (Zhao Tong), 鄭開 (Zheng Kai), 周雲帆 (Zhou Yunfan),
朱良志 (Zhu Liangzhi), 朱淵 (Zhu Yuan), 左勵 (Zuo Li)

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР	9
ВЕЙКАЙ 悲慨	
ПЕЧАЛ И НЕУТОЛЕНОСТ	10
ВЪНМО 本末	
КОРЕН И КЛОНИ	12
ВӨРӨ 般若	
ВИШНА МЪДРОСТ	14
ВУ ХУЕ ШИ, ВУ ЙИ ЯН 不學《詩》, 無以言	
БЕЗ ДА Е УСВОИЛ „КНИГА НА ПЕСНИТЕ“, ЧОВЕК НЕ ВЛАДЕЕ ИЗКУСТВОТО ДА СЕ ИЗРАЗЯВА... 15	
ШЕНГ 誠	
ИСТИННОСТ	16
ДАТОНГ 大同	
ВСЕОБЩО ЕДИНЕНИЕ	18
ДАО 道	
ПЪТЯ	19
ДЕ 德	
ДОБРОДЕТЕЛ	20
ФАФЕН-ЖУШУ 發憤著書	
ДА ПИШЕШ КНИГИ, ЗА ДА ИЗЛЕЕШ НЕГОДУВАНИЕТО СИ	21
ФАЖИ 法治	
УПРАВЛЕНИЕ ЧРЕЗ ЗАКОНИ	23
ФЕНГУЯСОНГ 風雅頌	
НАПЕВИ, ПЕСНОПЕНИЯ И СЛAVOCЛОВИЯ	25
ФЕНГЖАН 封建	
ФЕОДАЛЕН СТРОЙ	27
ФЕНГЮ 諷諭	
ХУДОЖЕСТВЕНО ИНОСКАЗАНИЕ	29
ФУБИХИНГ 賦比興	
ОПИСАНИЕ, СЪПОСТАВЯНЕ И АЛЕГОРИЯ	31
СЕДИАО 格調	
ФОРМА И МЕЛОДИКА	33
ХУАХИА 華夏	
ХУАХЯ	34
ХУАЙ ЮАН ЙИДЕ 懷遠以德	
ДАЛЕЧНИТЕ НАРОДИ СЕ ПРИВЛИЧАТ ЧРЕЗ ДОБРОДЕТЕЛНОСТ	35
ЖИ 肌理	
СМИСЪЛ И КОМПОЗИЦИЯ	36
ЖАНГШАН 江山	
ЗЕМИТЕ НА ЕДНА ДЪРЖАВА	38
ЖАОНУА 教化	
ПРОСВЕТА И НРАВСТВЕНО ВЛИЯНИЕ	39
ЖУЖОУ 九州	
ДЕВЕТТЕ ДЖОУ	40
КЕЖУ 科舉	
ИМПЕРАТОРСКИ ИЗПИТИ	41
ЛАЙ Ю ХИШИ, ДАО ТОНГ ВЕИ ЙИ 厲與西施, 道通爲一	
ПРОКАЖЕНАТА И КРАСАВИЦАТА СА ЕДНАКВИ ПРЕД ДАО	43
ЛЕ ЕР ВУ ЙИН, АЙ ЕР ВУ ШАНГ 樂而不淫, 哀而不傷	
СЪДЪРЖАНОСТ В РАДОСТТА, УМЕРЕНОСТ В ТЪГАТА	44

lǐ 理.....	45
LÌYÒNG-HÒUSHÈNG 利用厚生 ДОБРОСЪВЕСТНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВСИЧКИ СРЕДСТВА ЗА ДОБРУВАНЕТО НА НАРОДА	46
LIÁNGSHĪ 良史 ДОБРОСЪВЕСТЕН ИСТОРИК, ДОСТОВЕРНА ИСТОРИЯ.....	47
LIÁNGZHĪ 良知 ДОБРОЗНАНИЕ (СЪВЕСТ)	48
LIÙ ĪJNG JIĒ SHĪ 六經皆史 ШЕСТТЕ КАНОНИЧЕСКИ КНИГИ СА ВСЕ ИСТОРИЧЕСКИ	49
LIÙYÌ 六義 ШЕСТТЕ КАТЕГОРИИ.....	50
MĒICĪ 美刺 ВЪЗХВАЛА И ПОРИЦАНИЕ.....	52
MÍN WÉI BĀNG BĒN 民惟邦本 НАРОДЪТ Е КОРЕН НА ДЪРЖАВАТА	54
QÌ 氣 Ци, или чи	55
QÍNG 情 ЧУВСТВА.....	57
QÍNGJĪNG 情景 ЧУВСТВА В КАРТИНАТА И КАРТИНА В ЧУВСТВАТА	58
QÙ 趣 ТВОРЧЕСКИ ПОДБЪДИ.....	59
RÉNWÉN-HUÀCHÉNG 人文化成 ПРОСВЕЩЕНИЕ ЧРЕЗ КУЛТУРА	60
RÉNZHÌ 人治 УПРАВЛЕНИЕ ОТ ВЛАДЕТЕЛ	61
RÉN 仁 ЧОВЕКОЛЮБИЕ.....	62
RÌXĪN 日新 ВСЕКИДНЕВНА ОБНОВА	63
RÓNGCÁI 鎔裁 ХУДОЖЕСТВЕНА ОБРАБОТКА.....	64
SHÈJÌ 社稷 ШЪ И ДЗИ	66
SHÉN 神 ДУХ.....	67
SHÉNSĪ 神思 ДУХОВНО СЪЗЕРЦАНИЕ	69
SHĒNG YĪ WÚ TĪNG, WÙ YĪ WÚ WÉN 聲一無聽，物一無文 ЕДИН ЗВЪК НЕ РАЖДА БЛАГОЗВУЧИЕ, ЕДИН ЦВЯТ НЕ РАЖДА ПЪСТРОТА.....	70
SHÈNG 聖 СЪВЪРШЕНОМЪДРИЕ	71
SHĪ YÁN ZHÌ 詩言志 ПОЕЗИЯТА Е СЛОВО НА УСТРЕМА.....	72
SHĪ YUÁN QÍNG 詩緣情 ПОЕЗИЯТА ИЗВИРА ОТ ЧУВСТВАТА	73
SHĪ CÁI SĀN CHÁNG 史才三長 ТРИТЕ ДОСТОЙНСТВА НА ИСТИНСКИЯ ИСТОРИК.....	74

SHŪYUÀN 書院	
КЛАСИЧЕСКА АКАДЕМИЯ	75
SHŪNTIĀN-YÌNGRÉN 順天應人	
ПО ПОВЕЛЯ НА НЕБЕТО И ПО ВОЛЯТА НА НАРОДА.....	77
TÀIJÍ 太極	
ВЕЛИКИЯТ ПРЕДЕЛ.....	78
TÀIXUÉ 太學	
ИМПЕРАТОРСКА АКАДЕМИЯ	79
TǐXÌNG 體性	
СТИЛ И ХАРАКТЕР	80
TǐYÒNG 體用	
ТИ-ЮН.....	82
TIĀN 天	
НЕБЕ	83
TIĀNXIÀ 天下	
ПОДНЕБЕСНА	84
WÁNG 王	
ЦАР.....	86
WÁNGDÀO 王道	
ПЪТЯТ НА ВЛАДЕТЕЛЯ	87
WÉI ZHÈNG YǐDÉ 爲政以德	
УПРАВЛЕНИЕ ЧРЕЗ ДОБРОДЕТЕЛИ	89
WÉNMIÍNG 文明	
ЦИВИЛИЗАЦИЯ	90
WÉNQì 文氣	
ДУХ НА СЪЧИНЕНИЕТО.....	91
WÉN YǐZÀI DÀO 文以載道	
СЛОВЕСНОСТА НОСИ ПЪТЯ	92
WÚWÉI 無爲	
НЕДЕЯНИЕ.....	94
WŪXÍNG 五行	
ПЕТ СТИХИИ/КАТЕГОРИИ.....	95
Wù 物	
ВЕЩЕСТВО, ПРЕДМЕТ	97
XIÀNG WÀI ZHĪXIÀNG, JǐNG WÀI ZHĪJǐNG 象外之象，景外之景	
ОБРАЗ ОТВЪД ОБРАЗА, ПЕЙЗАЖ ОТВЪД ПЕЙЗАЖА.....	98
XIÉHÉ-WÀNBĀNG 協和萬邦	
ВСЕОБЩА ХАРМОНИЯ МЕЖДУ ДЪРЖАВИТЕ.....	100
XĪN 心	
СЪРЦЕ	101
XĪN YÁN BÙ MÈI, MÈI YÁN BÙ XĪN 信言不美，美言不信	
ВЕРНИТЕ ДУМИ НЕ СА КРАСИВИ, КРАСИВИТЕ ДУМИ НЕ СА ВЕРНИ.....	103
XĪNGGUĀNQÚNYUÀN 興觀群怨	
ПОДБУДА – СЪЗЕРЦАНИЕ – ОБЩЕНИЕ – НЕГОДУВАНИЕ	105
XĪNGXIÀNG 興象	
ВДЪХНОВЕНИЕ, ВПЛЕТЕНО В ОБРАЗ	107
XìNG 性	
ЕСТЕСТВО	108
XìNGLÍNG 性靈	
ВЪТРЕШЕН (ДУХОВЕН) СВЯТ	109
XIŪQÍZHĪPÍNG 修齊治平	111

xū 虛	НЕБИТИЕ, ПУСТОТА.....	112
xūjìng 虛靜	БЕЗСТРАСТИЕ И ВЪТРЕШЕН ПОКОЙ.....	113
xuánlǎn 玄覽	СЪЗЕРЦАНИЕ ОТ ТАЙНИЦИТЕ НА СЪРЦЕТО.....	114
xuǎnjǔ 選舉	ИЗБОР И ПРЕПОРЪКА.....	115
yāsú 雅俗	ВИСОКА И НИСКА КУЛТУРА. КЛАСИЧЕСКА И ПРОСТОНАРОДНА (ЛИТЕРАТУРА).....	116
yǎngqì 養氣	ВЪЗПИТАНИЕ НА ДУХА (ПОДХРАНВАНЕ НА ЦИ).....	118
yī 一	ЕДНО.....	120
yì 義	ПРАВДА, ПРАВЕДНОСТ.....	121
yìxiàng 意象	ОБРАЗ.....	122
yīnyáng 陰陽	ИН-ЯН.....	123
yǐnxiù 隱秀	НЕДОИЗКАЗАНост И КРАСОТА.....	124
yǒu dé zhì bìyǒu yán 有德者必有言	ДОБРОДЕТЕЛНИЯТ Е НЕПРЕМЕННО И ДОБРОСЛОВЕСЕН.....	125
yǒujiào-wúlèi 有教無類	КЪДЕТО ИМА ОБРАЗОВАНИЕ, РАЗЛИЧИЯТА ИЗЧЕЗВАТ.....	127
yǒuwú 有無	БИТИЕ И НЕБИТИЕ / НЕЩО И НИЩО.....	128
yúánqǐ 緣起	ОБУСЛОВЕН ПРОИЗХОД.....	129
zhīyīn 知音	ДУХОВНА СЪПРИЧАСТНОСТ.....	130
zhíxún 直尋	НЕПОСРЕДСТВЕНО РАЗКРИВАНЕ НА СЪКРОВЕНОТО.....	132
zhōngguó 中國	СРЕДНО ЦАРСТВО, КИТАЙ.....	133
zhōnghuá 中華	КИТАЙ, КИТАЙСКИ.....	134
zhōngyōng 中庸	ПОСТОЯННА УМЕРЕНОСТ.....	135
zīwèi 滋味	ИЗГЪНЧЕН НЮАНС.....	136
zǐzhīdúo zhū 紫之奪朱	ВИОЛЕТОВОТО ПОДМЕНЯ ЧЕРВЕНОТО.....	137
zìrán 自然	ЕСТЕСТВЕННОСТ.....	139
zìrán yīngzhǐ 自然英旨	ОЧАРОВАНИЕТО НА ЕЕСТВЕННОСТТА.....	140
zōngfǎ 宗法	ФЕОДАЛНА РОДОВА СИСТЕМА.....	141

ПРЕДГОВОР

„Основни понятия в китайската мисъл и култура“ е поредица, чийто замисъл може да се изрази по следния начин: да бъдат представени и изяснени същностните понятия, които китайският народ е сътворил, съставил, събрал и обобщил в съвкупната си философска мисъл, в своята духовна култура, мисловност и ценностни възгледи под формата на думи, изрази и крилати фрази. Тези основни понятия са плод на хилядолетния опит на китайския народ от изучаване на природата и обществото и размисъл над явленията в тях. В ключовите понятия, предложени в нашия сборник, е събрана историческата мъдрост на китайците, те отразяват най-дълбоките и обширни търсения и проникновения на китайския дух. В тях се съдържат хуманистична мисловност и културноценностни нагласи, които вече са се превърнали в своеобразен „житейски ген“ на китайската народност и дълбоко са се пропили в кръвта на поколения китайци, превръщайки се във всеобщи нрави и вяра на китайския народ. По такъв начин тези понятия са станали гръбнак на хилядолетната мисловна традиция, култура и духовност на Китай. От друга страна, събраните тук понятия са за съвременните китайци ключ за разбиране на философската мисъл, хуманистичната духовност, мисловните и ценностните нагласи на древните китайци, заедно с тяхното развитие и промени в други области като литература, история и пр. Едновременно с това този ключ може да послужи и на други народи в съвременния свят за разбирането духовния свят на модерен Китай и китайците в родината им и по света.

ПЕЧАЛ И НЕУТОЛЕНОСТ

Двусъставно понятие: печал, униние (悲傷) и покрусa от нещо непостигнато (感慨); печал и неутолено желание. Така Съ Кунту, поет от династия Късна Тан, е нарекъл един от два̀сет и четири́те поетични жанра, обобщени от него. Основната идея е изразеното в поетичната творба трагично чувство. Когато в живота на поета го застигнат множество превратности или тегоби, или когато е изправен пред величествена гледка или събитие, от които той се чувства като нищожна прашичка, това поражда у него чувства на печал, тъга, душевна нараненост или гняв, той излива тези чувства в стихове, написани в жанра „печал и неутоленост“. Този термин се доближава до понятието „трагедия“ в западната литературна теория, но се отличава от трагедията по това, че в него има дълбок отпечатък от китайския даоизъм, който отвежда тези печал и неутоленост към чувство на примирение и постигане на вътрешна широта.

ЦИТАТИ

大風捲水，林木爲摧。適苦欲死，招憇不來。百歲如流，富貴冷灰。大道日喪，若爲雄才。壯士拂劍，浩然彌哀。蕭蕭落葉，漏雨蒼苔。(司空圖《二十四詩品·悲慨》)

Шеметен вятър вдига талози,
мрачния лес разпокитва с омраза,
горка печал като смърт ме душй,
диря покой, но тревожен съм аз:
като поток сто лета се изгубиха,
чест и богатство превърнаха в прах.
Пътят на правдата все по-безлюден е –
де са витязите от дни стародавни,
доблестно меч да измъкнат сега?

В дух окрилен е безкрайна тъгата...
Шушнейки, капят унило листата,
тихо дъждът кваси гъстия мъх.
Съ Кунту, „Двадесет и четири
поетични жанра: печал и неутоленост“

感嘆之餘，作詩相屬，托物悲慨，哿窮而不怨，泰而不驕。(蘇軾《和王晉卿〔並敘〕》)

Когато се наситиш на въздишки,
стих напиши за мое утешение,
в него вложи печал, неутоленост,
и в крайна бедност не роптай,
в разкош недей се превъзнася...
Су Ши, „Стихове в отговор на Дзицин“, с предисловие

КОРЕН И КЛОНИ

Първоначалното значение на това понятие е *бън* – *корен* (на растение или дърво) и *мо* – *най-горните клони на дървото*. В свободен превод това понятие би звучало като „кореноклоние“. В китайската философия понятието *бънмо* е влязло със следните три преносни значения:

- а) предмети с нееднаква стойност и важност – съществените и важните се обозначават с „корен“ (本), несъществените и второстепенните се обозначават с „горни клони“ (末);
- б) изначалната същност или първопричината на света се обозначава с „корен“ (срв. „корен на всички неща“), а всички останали предмети или явления, произтичащи от „корена“, са *мо*, производни на изначалната същност;
- в) в политическата философия на даоизма, естественото състояние на вселената при управлението чрез недеяние се нарича *бън* (първооснова, праначало), а всички произтичащи от първоосновата добродетели и устои се именува *мо* (начала). При дихотомията *бън-мо* „коренът“ винаги обозначава някаква изначална и незилема първооснова, докато *мо* (върхът на дървото) винаги произтича от корена и екзистенциално зависи от него. От друга страна, за да се разгърнат свойствата и действията на *корена*, той неизменно се нуждае от посредничеството на *клоните*. Коренът и клоните са едновременно добре разграничени и взаимозависими.

ЦИТАТИ

子夏之門人小子，當灑掃應對進退，則可矣，抑末也。本之則無，如之何？（《論語·子張》）

Учениците и последователите на Дзъ Ся умеят да ръсят с вода и метат, да приемат гости и разговарят с тях, да предлагат и да отстъпват [чувство за мярка]; ала ето, това са само *клоните* [на Уче-

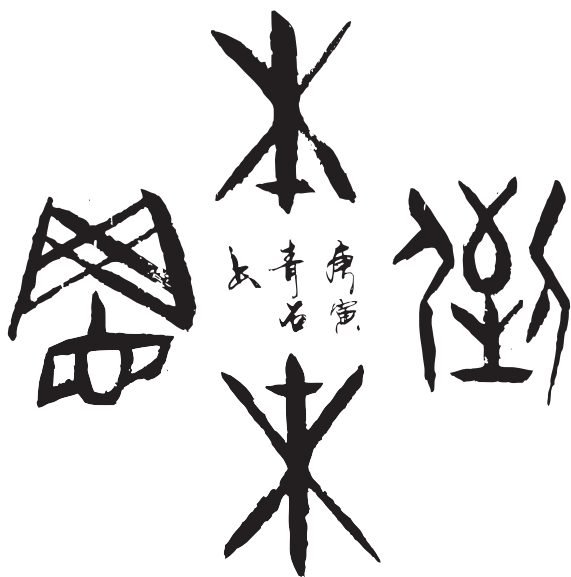
нието], по отношение на *корените* му те са невежи; как могат да се постигнат те?

Дзъ Джан, „Беседи и изречения“, §19

崇本以舉其末。(王弼《老子注》)

Благоговей пред корените, за да се извисят и клоните.¹

Уан Би, „Коментари към Лаодзъ“

¹ Човек не трябва да нарушава изначалния принцип на вселената – недеянието, за да се постигне хармонията като крайна цел на нравствените закони, обществените начала и ритуалите.

Висша мъдрост

Божь, будистки термин, зает от санскрит (*Prajñā*), означава мъдрост или прозрение, тоест способността да се проникне в същината на всички предмети, да се познае истинският облик на всичко във вселената, като *божь* е най-висшата мъдрост. Според будизма *божь* – висшата мъдрост – е особена премъдрост, която надвишава умственото познание на всяко човешко същество, тя е ръководителка и първооснова за умозрителното постигане на истината и на аскетичния подвиг, довеждащ човека до състояние на буда или бодисатва. По начало тази висша мъдрост е без форма и без образ, неизразима със слово, но постижима единствено с помощта на особени будистки упражнения и умопрозрения.

ЦИТАТ

般若無所知，無所見。（僧肇《肇論》引《道行般若經》）

Висшата премъдрост е непостижима чрез знание и недостъпна за зрението.

Монах Джао, „Съчинения на Джао“, цитат от „Сутра за деятелно постигане на висшата мъдрост“